

PIRMOJI PAGALBA: KAIP STABDYTI KRAUJAVIMĄ IR TVARSTYTI ŽAIZDĄ?

Kraujas perneša deguonį ir maisto medžiagas į visus organizmo audinius ir organus, todėl jo daug netekus galimos rimtos pasekmės – žmogus gali mirti. Kraujavimas atsiranda pažeidus kraujagysles. Jis gali būti išorinis ir vidinis.

BENDROS KRAUJAVIMO STABDYMO TAISYKLĖS:

- Jei kraujavimas stiprus, kvieskite greitąją pagalbą.
- Prieš stabdydami kraujavimą, užsimaukite gumines pirštines.
- Pasodinkite arba paguldykite nukentėjusįjį.
- Nurenkite arba perkirpkite drabužius, kad matytumėte kraujuojančią vietą.
- Patikrinkite, ar žaizdoje nėra svetimkūnio. Jei žaizdoje – svetimkūnis, jo nejudinkite, užspauskite aplink spaudžiamuoju tvarsčiu.
- Jei kraujavimas nesustojo, nenuimkite permirkusių tvarsčių, o uždėkite ant jų dar vieną tvarstį.
- Jei yra atviri rankų ir kojų lūžiai, užveržkite galūnę
- tvarsčiu virš žaizdos, žaizdą uždenkite švari tvarsčiu ar audiniu.
- Užklokite nukentėjusįjį, nuolatos kalbinkite, raminkite.

KRAUJAVIMO STABDYMO METODAI:

- 1) Žaizdos užspaudimas:
  - Taikomas kraujavimo stabdymo pradžioje, kai yra stiprus kraujavimas.
  - Užspaudžiama pirštais, kakle – delno pagrindu, kirkšnyje – krumpliais.
  - Kraujuojant iš kaklo ar kirkšninių arterijų, tai – vienintelis metodas kraujavimui stabdyti.
  - Jei žaizda plati ar kraujuojantis plotas didelis, spaudžiama ta vieta (kraujagyslė), iš kurios kraujuoja stipriausiai.
- 2) Galūnės pakėlimas:
  - Naudojama, kai yra nestiprus kraujavimas iš galūnių, ar kompleksiskai derinant su kitais kraujavimo stabdymo būdais.
  - Ranka (stovint, sėdint, gulint) ar koja (gulint) pakeliama aukščiau širdies lygio.
  - Esant gausniam kraujavimui iš stambiųjų galūnių venų, visada prieš pakeliant galūnę būtina užspausti žaizdą.
- 3) Maksimalus galūnės sulenkimas per sąnarį:
  - Naudojama kraujavimo stabdymo pradžioje, kai kraujuoja žemiau kelio ar alkūnės sąnario.
  - Lenkiama, jei neįtariama lūžio.

ŽAIZDOS TVARSTYMO METODAI:

- 1) Paprastasis tvarstymas:
  - Taikomas silpnam kraujavimui.
  - Žaizdos kraštai patepami dezinfekuojamoju tirpalu.
  - Ant žaizdos dedama sterili marlės servetėlė.
- 2) Spaudžiamasis tvarstymas:
  - Naudojama stipriam kraujavimui stabdyti ar tuo atveju, kai paprastas tvarstis kraujavimo nesustabdo.
  - Ant žaizdos dedama sterili marlės servetėlė.
  - 2–3 kartus aprišama bintu.
  - Ant aprištos servetėlės dedamas kitas bintas arba standžiai susuktas audinio ritinėlis.
  - Dar kartą stipriai aprišama bintu.
  - Mazgas rišamas virš ritinėlio.
  - Pabaigoje patikrinama, ar nesutriko kraujotaka žemiau sutvarstymo vietos (galūnė nebąla, nemėlynuoja, nešąla, netirpsta).

Įtarus vidinį kraujavimą (žmogus išblykšta, jaučia silpnumą, troškulį, jį krečia drebulys, kvėpavimas dažnas, paviršutinis, pulsas irgi dažnas, silpnas), reikia uždėti šaltą kompresą ant sužeistos vietos ir kuo skubiau pristatyti žmogų į ligoninę.